

শ্রমৰ সমমৰ্যাদা আৰু সমমূল্য

মূল অৰ্থ :

- ⊙ ল'ৰা-ছোৱালীক ডাঙৰ-দীঘল কৰাত পৰিয়ালে যে সমান গুৰুত্ব দিব লাগে তাক অনুভৱ কৰা।
- ⊙ মহিলাৰ কামৰ মৰ্যাদাৰ বিষয়ে বুজি পোৱা।
- ⊙ পুৰুষ-মহিলাৰ শ্রমক সমমৰ্যাদা আৰু সমমূল্য প্ৰদান কৰাৰ বিষয়ে সজাগ হোৱা।
- ⊙ সমাজত মহিলাৰ গুৰুত্ব আৰু অৱদান সম্পৰ্কে অৱগত হোৱা।
- ⊙ লিংগ বৈষম্যহীন সমাজ এখন গঢ় দিবলৈ অনুপ্রাণিত হোৱা।

ওপৰৰ ছবিকেইখন ভালদৰে পৰ্যবেক্ষণ কৰা। ছবিকেইখনৰ আলমত তলৰ প্ৰশ্নকেইটাৰ উত্তৰ দিয়া—

- ⊙ পৰিয়ালে ল'ৰাজন আৰু ছোৱালীজনীৰ প্ৰতি লোৱা যত্নত কি তাৰতম্য দেখিবলৈ পাইছা?
- ⊙ ল'ৰাজন আৰু ছোৱালীজনীয়ে কৰা কামৰ মাজত কিবা পাৰ্থক্য দেখিছানে? যদি দেখিছা কি দেখিছা?
- ⊙ তোমালোকৰ নিজৰ ভাই-ভনীৰ মাজত এনে পাৰ্থক্য থকা উচিত বুলি ভাবা নে?

প্ৰকৃততে ছবিকেইখনে আমাৰ পৰিয়াল তথা সমাজত ল'ৰা আৰু ছোৱালীৰ স্থিতি যে পৃথক তাকে বুজাইছে। এই পৃথক দৃষ্টিভঙ্গী আমাৰ পিতৃমাতৃ আৰু সমাজৰ। ল'ৰাজনৰ প্ৰতি লোৱা যত্ন আৰু ছোৱালীজনীৰ প্ৰতি প্ৰদৰ্শন কৰা অৱহেলাৰ কাৰণ কি বাৰু? পিতৃ-মাতৃয়ে ভাবে ল'ৰাই পঢ়ি-শুনি ডাঙৰ হৈ টকা উপাৰ্জন কৰিব আৰু ঘৰখন চলাব। বিপৰীতে ছোৱালীজনীক আনৰ ঘৰলৈ বিয়া দি উলিয়াই দিব লাগিব। ল'ৰাজনৰ যত্নত সেয়েহে তেওঁলোকে পাৰ্থমানে গুৰুত্ব দিয়ে যাতে ভৱিষ্যতে তেওঁ এজন সবল, বুদ্ধিদীপ্ত, আত্মনিৰ্ভৰশীল তথা সিদ্ধান্ত ল'ব পৰা ব্যক্তি হিচাপে বিবেচিত হয়। আনহাতে ছোৱালীজনীক বুজা হোৱাৰ পৰা এনে এক পৰিৱেশ দিয়া হয় যে যাতে তাই মৃদুভাষী, ভয়াতুৰ, নমনীয় আৰু পৰনিৰ্ভৰশীল হয়। পৰিয়ালৰ এই মনোভাৱে চৌপাশৰ সমাজখনতো প্ৰভাৱ পেলায়। অৰ্থাৎ আমাৰ পৰিয়াল আৰু সমাজে ভাবে যে ছোৱালীতকৈ ল'ৰাৰ গুৰুত্ব বেছি। ঠিক তেনেদৰে পুৰুষ-মহিলাৰ মাজতো একে ধাৰণাকে অগ্ৰাধিকাৰ দিয়া দেখা যায়। পুৰুষে কৰিব পৰা কাম মহিলাই নকৰে বা কৰিব নোৱাৰে বুলি ভবা হয়। পুৰুষৰ কামৰ মূল্যতকৈ মহিলাই কৰা কাম কম মূল্যমানৰ বুলি বিবেচিত হয় আৰু স্বীকৃতিও দিয়া নহয়।

পৰিয়াল আৰু সমাজত এনে বৈষম্য থকা উচিতনে? তলৰ গল্পটোৰ পৰা এই বিষয়ে বুজ লওঁ আহা—

শ্ৰমৰ সমমৰ্যাদা :

“মোৰ মায়ে কাম নকৰে, ঘৰতে থাকে.....!!”

‘সুমিত্ৰা হাজৰিকা এগৰাকী সহজ-সবল হাঁহিমুখীয়া গৃহিণী। গিৰীয়েক অৰুণ হাজৰিকা চৰকাৰী চকৰিয়াল। তেওঁলোকৰ একেজনী ছোৱালী নাম অঞ্জলি, ষষ্ঠ শ্ৰেণীত পঢ়ে। সুমিত্ৰাৰ শাহুৱেক পূণ্যপ্ৰভা হাজৰিকা বহুদিনৰ পৰা ইটো-সিটো বেমাৰত আক্ৰান্ত। অৰুণ হাজৰিকা ৰাতিপুৱা আঠবজাতেই খাই-বৈ কামলৈ ওলাই যায় আৰু সন্ধিয়া ঘূৰি আহে। ঘৰখনৰ সমস্ত কামৰ দায়িত্ব সুমিত্ৰাৰ ওপৰত। ৰন্ধা-বঢ়া, ধোৱা-পখলা আদি দৈনন্দিন কামবোৰৰ উপৰি অঞ্জলিৰ পঢ়া-শুনাৰ তদাৰকী কৰা, শাহুৱেকৰ দৰব-পাতিৰ খেয়াল ৰখা, আলহী সোধা আদি কামবোৰো তেওঁ এফালৰ পৰা নিয়াৰিকৈ কৰে। মুঠৰ ওপৰত সুমিত্ৰাই এই সকলোবোৰ তেওঁৰ কৰ্তব্য আৰু দায়িত্ব বুলি ভাবে।

সিদিনা দেওবাৰ। আবেলি পৰত সুমিত্ৰাই ঘৰ সাৰি আছিল। এনেতে ম'বাইল ফোনটো বাজি উঠাত তেওঁ অঞ্জলিক ফোনটো ধৰিবলৈ ক'লে। কোনে ফোন কৰিছিল সুমিত্ৰাই গম পোৱা নাছিল— আপোনমনে নিজৰ কাম কৰি আছিল। ঘৰ সৰা ধূলিখিনি চপাবলৈ গৈ হঠাৎ সুমিত্ৰা থমকি ৰ'ল। অঞ্জলিয়ে হাঁহি হাঁহি উচ্চস্বৰত কাৰোবাক কৈছে— ‘নাই নাই মোৰ মায়ে কাম নকৰে, ঘৰতে থাকে!’ কথাষাৰ অঞ্জলিয়ে দুবাৰ কৈছিল। কি প্ৰসংগত সৰু ছোৱালীজনীয়ে কথাষাৰ কৈছিল সুমিত্ৰাৰ জানিবলৈ মন নগ'ল। সাধাৰণতে সুমিত্ৰাই ঘৰৰ বা বাহিৰৰ সৰু-সুৰা কথাবোৰত মন নিদিয়। অৰুণ হাজৰিকা কামৰ পৰা ঘূৰি অহাৰ পৰত শাহুৱেকে প্ৰায়ে কয়— ‘সি গোটেই দিনটো গেবাৰি খাটি উভতিছে। সোনকালে খোৱা-লোৱাৰ দিহা কৰা।’ সুমিত্ৰায়ে ল'ৰালৰিকৈ তেওঁৰ আল-পৈচান ধৰে। কেইদিনমান আগতে ওচৰৰ মানুহ এগৰাকীয়ে কথাৰ মাজতে কৈ পেলালে— ‘তোমাৰে ভাল দিয়া। কষ্ট নকৰাকৈ সময় কটাব পাৰিছা।’ কথাষাৰে সুমিত্ৰাক কিছু জোকাৰি গৈছিল যদিও তেওঁ একো উত্তৰ দিয়া নাছিল। এইবোৰ মানুহে এনেয়ে কোৱা কথা বুলি সহজভাৱে লৈছিল। কিন্তু আজি অঞ্জলিয়ে ফোনত কাৰোবাক তেওঁ কাম নকৰা বুলি কোৱা কথাষাৰে সুমিত্ৰাক যেন বাৰেপতি আঘাত কৰিছে..... ‘মোৰ মায়ে কাম নকৰে, ঘৰতে থাকে।’ সৰু ছোৱালীজনীয়ে কথাষাৰ মাকক দুখ দিবলৈ কোৱা নাই বুলি সুমিত্ৰাই জানে। তাইৰ দোষ নাই, পৰিৱেশে তাইক শিকাইছে। সুমিত্ৰাৰ মনত প্ৰশ্ন কিছুমানে তোলপাৰ লগালে—

— সঁচাকৈয়ে জানো সুমিত্ৰাই কাম নকৰে?

— ৰাতিপুৱাৰ পৰা ৰাতি এপৰলৈ লৰি-ঢাপৰি কৰা কামবোৰ কাম নহয় নেকি?

— সুমিত্ৰাই কাম নকৰিলে ঘৰখন দেখোন এদিনো নচলে!

তেতিয়াহঁলে তেওঁ কাম নকৰে বুলি কিয় ভবা হৈছে?

ওপৰৰ গল্পটোৰ আলমত দলত আলোচনা কৰি উত্তৰ দিবলৈ যত্ন কৰা—

- ⊙ সুমিত্ৰাই কৰা ঘৰুৱা কামবোৰৰ পৰা ঘৰৰ কি সুবিধা হয়?
- ⊙ মাকে কাম নকৰে বুলি অঞ্জলিয়ে কিয় কৈছে?
- ⊙ তোমালোকৰ ঘৰৰ ঘৰুৱা কামবোৰ কোনে কৰে?
- ⊙ অৰুণ হাজৰিকাই চাকৰি কৰি কি পায়?
- ⊙ সুমিত্ৰা হাজৰিকাই ঘৰুৱা কাম কৰি কি পায়?
- ⊙ ঘৰুৱা কাম আৰু বাহিৰা কামৰ মাজত পাৰ্থক্য কি?

নাৰী-পুৰুষৰ শ্ৰমৰ সমমৰ্যাদা
অবিহনে সমাজৰ উন্নতি
সম্ভৱ নহয়।

ক্ৰিয়াকলাপ :

- ⊙ তোমালোকৰ ঘৰুৱা কামবিলাকৰ এখন তালিকা প্ৰস্তুত কৰা।
- ⊙ যিগৰাকী মূল মহিলাই তোমালোকক ঘৰখনৰ কাম-কাজসমূহ কৰে, তেওঁ যদি সেই কামবোৰ নকৰিলেহেঁতেন, তেন্তে ঘৰখনৰ পৰিৱেশ কি হ'লহেঁতেন? একোটাকৈ টোকা লিখা।

উল্লিখিত গল্পটোত সুমিত্ৰা হাজৰিকাই কৰা ঘৰুৱা কামবোৰক কাম নহয় বুলি কোৱা হৈছে। কাৰণ সেই কামৰ বাবদ তেওঁ একো দৰমহা নাপায়। অৰুণ হাজৰিকাই চাকৰি কৰি দৰমহা পায় বাবে তেওঁৰ কামক কষ্টৰ কাম বুলি স্বীকৃতি দিয়া হৈছে। কিন্তু সুমিত্ৰাই কৰা কামবোৰত তেওঁৰ যথেষ্ট শাৰীৰিক শ্ৰম হয়। তদুপৰি তেওঁৰ কামৰ সংখ্যাও বেছি। তেওঁ কাম নকৰিলে ঘৰখন অলপ সময়ো ভালদৰে নচলে। তেনেহঁলে তেওঁ কৰা কামক পৰিয়াল বা সমাজে স্বীকৃতি নিদিয়াটো উচিতনে? সুমিত্ৰাৰ পৰিয়ালে তেওঁ কৰা কামক স্বীকৃতি দিলে ঘৰখনৰ সুখ-শান্তি বৃদ্ধি পাব যিয়ে পৰিয়ালটোৰ উন্নতিত সহায় কৰিব।

শ্ৰমৰ সমমূল্য :

মালতী দাস এগৰাকী ঘৰুৱা কাম কৰা মহিলা। ডিব্ৰুগড় চহৰৰ মানুহ এঘৰত তেওঁ মহিলী হিচাপত কাম কৰে। মালতীৰ কামৰ সময় বাতিপুৱা ৬ বজাৰ পৰা গধূলি ৬ বজালৈ অৰ্থাৎ ১২ ঘণ্টা। চাহ-জলপান কৰা, বন্ধা-বঢ়া, বাচন-বৰ্তন ধোৱা, কাপোৰ ধোৱা, কাপোৰ ইস্ত্রি কৰাকে ধৰি মালতীৰ কামৰ হিচাপ তেওঁ নিজেই নাজানে। মালতীয়ে মাথোঁ জানে ১২ ঘণ্টাৰ ভিতৰত তেওঁ আটাইবোৰ কাম কৰি আদায় কৰিব লাগিব নহ'লে গৃহস্থৰ ধমুকি শুনিব লাগিব। মালতীৰ মহিলী

দৰমহা ২০০০ টকা। কিবা কাৰণত যদি এদিন কাম খতি হয়, তেনেহঁলে সেই দিনটোৰ দৰমহা কটা যায়। সেয়েহে কাম খতি নকৰিবলৈ মালতীয়ে যৎপৰোনাস্তি চেষ্টা কৰে। ২০০০ টকাৰে তেওঁ জোৰা-টাপলি মাৰি কোনোমতে সংসাৰখন

চলায়। মালতীয়ে তেওঁৰ কামৰ মূল্য ২০০০ টকা বুলিয়ে ভাবে।

ৰফিকউদ্দিন বৃত্তিত এজন কাঠমিস্ত্ৰী। একেখন চহৰৰ বহুমহলীয়া ফ্লেট এটাত তেওঁ দৈনিক হাজিৰা হিচাপত কাম কৰি আছে। গোটেই ফ্লেটটোৰ কাঠৰ কামৰ দায়িত্ব ৰফিকউদ্দিনৰ ওপৰত। ৰাতিপুৱা ৯ বজাৰ পৰা আবেলি ৫ বজালৈ ৰফিকৰ কামৰ সময়। দুপৰীয়া ১ ঘণ্টা খোৱাৰ ছুটী। তেওঁৰ দৈনিক হাজিৰা ৩০০ টকা। ফ্লেটৰ মালিকে মাজে সময়ে কামৰ তদাৰকী কৰে। কামত গোলমাল দেখিলেও তেওঁ ৰফিকক ধমকি নিদিয়, ভালদৰে কৰিবলৈ কয়। ভাল কাম কৰিলে বকচিছ দিম বুলিও কয়। মুঠৰ ওপৰত ৰফিকৰ কামৰ

সময় ৭ ঘণ্টা। মাজে সময়ে ৰফিকে আধা ঘণ্টা বা ৪৫ মিনিট আগতেই কাম সামৰে। কিন্তু নিৰ্ধাৰিত সময়ৰ ওপৰঞ্চি কাম কৰিলে মালিকৰ পৰা ঘণ্টা হিচাপত মজুৰি বিচাৰে। মালিকেও দিয়ে, নহ'লে কাম পৰি থাকিব। এক কথাত ক'বলৈ গ'লে ৰফিকৰ ক্ষেত্ৰত নিয়ম ইমান কঠোৰ নহয়। ৰফিকেও জানে তেওঁৰ কামৰ চাহিদা আছে। সময় সাপেক্ষে মজুৰি বৃদ্ধিৰ দাবী কৰিব পাৰে।

ওপৰৰ উদাহৰণ দুটাৰ আলমত তলৰ প্ৰশ্নকেইটাৰ উত্তৰ দিবলৈ যত্ন কৰা :

- ⊙ মালতী দাসৰ কামৰ প্ৰকাৰ কি আৰু তেওঁৰ মাহিলী আয় কিমান?
- ⊙ ৰফিকউদ্দিনৰ কামৰ মজুৰি কিয় বেছি?
- ⊙ মালতী দাসৰ কামবিলাক কষ্টকৰ নহয় নেকি?
- ⊙ মালতী দাসৰ জিৰণিৰ প্ৰয়োজন আছে বুলি ভাবানে?
- ⊙ ৰফিকউদ্দিন আৰু মালতীৰ কামৰ মূল্য কোনে নিৰ্ধাৰণ কৰে?

পুৰুষ আৰু মহিলাৰ শ্ৰমক
সমমৰ্যাদা আৰু সমমূল্য প্ৰদানে
সমাজ এখনৰ উন্নতিৰ
পথ সুগম কৰে।

এতিয়া তলৰ তালিকাখন ভালদৰে পৰ্যবেক্ষণ কৰা—

নাম	কামৰ সময়	জিৰণি	পৰিশ্ৰম		মজুৰি	
			বেছি	কম	দৈনিক	মাহিলী
মালতী দাস	দৈনিক ১২ ঘণ্টা	০ ঘণ্টা	✓		—	২০০০.০০ টকা
ৰফিক উদ্দিন	দৈনিক ৭ ঘণ্টা	১ ঘণ্টা		✓	৩০০.০০ টকা	

ওপৰৰ তালিকাখনত এইটো স্পষ্ট হৈ পৰিছে যে মালতীয়ে ৰফিকউদ্দিনতকৈ দৈনিক প্ৰায় ৫ ঘণ্টা বেছি কাম

কৰি মাহিলী ২০০০ টকা অৰ্থাৎ দৈনিক ৬৭ টকা লাভ কৰে। আনহাতে ৰফিকউদ্দিনে ৭ ঘণ্টা কাম কৰি দৈনিক হাজিৰা পায় ৩০০ টকা। মালতীৰ শাৰীৰিক পৰিশ্ৰম ৰফিকউদ্দিনতকৈ বহুখিনি বেছি। কাৰণ ৰন্ধা-বাঢ়া, কাপোৰ ধোৱা, পানী দণ্ডা আদিৰ দৰে কামত শৰীৰত যথেষ্ট হেঁচা পৰে আৰু দৌৰি ফুৰিবলগীয়াও হয়। মালতীয়ে ৰফিকউদ্দিনৰ দৰে জিৰণিও নাপায়।

এই পৰ্যবেক্ষণৰ পৰা তোমালোকৰ মনত কি ভাব হৈছে বাক? মালতী দাসক তেওঁ কৰা কামৰ তুলনাত অতি কম মূল্য দিয়া হোৱা নাইনে? ফলত মালতীয়ে নিজৰ পৰিয়ালটোক ভালদৰে পোহ-পাল দিব পৰা নাই। ৰফিকউদ্দিন দক্ষ মানুহ কাৰণে তেওঁৰ মজুৰি বেছি কিন্তু পৰিশ্ৰম মালতীতকৈ কম। আমাৰ পৰিয়াল বা সমাজে মালতীৰ ঘৰুৱা কামক এবাৰ নোৱাৰা কাম বুলি স্বীকৃতি নিদিয়। মাথোঁ তেওঁ নিৰ্ধাৰিত সময়ত সকলো কাম কৰে নে নকৰে তাৰ খতিয়ান লয়। এয়া মালতীৰ প্ৰতি উচিত ব্যৱহাৰ বুলি ভাবনে? যদি মালতীয়ে তেওঁ কৰা কামৰ উচিত মূল্য পালেহেঁতেন তেনেহঁলে তেওঁ আনন্দ পালেহেঁতেন, কৰ্মোৎসাহে বাঢ়িলেহেঁতেন। ফলত তেওঁৰ পৰিয়ালটোৰ অৱস্থাও কিছু উন্নত হ'লহেঁতেন।

ক্ৰিয়াকলাপ :

- ⊙ মালতী আৰু ৰফিকউদ্দিনৰ মজুৰিৰ মাজত ইমান ব্যৱধান থকা উচিতনে? যুক্তি দৰ্শাই এটা টোকা প্ৰস্তুত কৰা।

সমাজত মহিলাৰ অবদান :

কাষৰ ছবিখন কাৰ নিশ্চয় ধৰিব পাৰিছ। এয়া ভাৰতৰ প্ৰথম মহিলা ৰাষ্ট্ৰপতি শ্ৰীমতী প্ৰতিভা দেবীসিং পাটিল।

১৯৩৪ চনৰ ১৯ ডিচেম্বৰত মহাৰাষ্ট্ৰৰ জলগাঁও জিলাৰ নাদগাঁৱত প্ৰতিভা দেবীসিং পাটিলৰ জন্ম হয়। তেওঁ প্ৰাথমিক শিক্ষা জলগাঁৱতেই লাভ কৰিছিল। পৰৱৰ্তী পৰ্যায়ত পুনা বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পৰা তেওঁ অৰ্থনীতি আৰু ৰাজনীতি বিজ্ঞান বিষয়ত স্নাতকোত্তৰ ডিগ্ৰী লাভ কৰে। তাৰপিছত তেওঁ আইনৰ স্নাতক ডিগ্ৰীও গ্ৰহণ কৰে।

প্ৰতিভা দেবীসিং পাটিলৰ প্ৰথম কৰ্মজীৱন আৰম্ভ হয় এগৰাকী উকীল হিচাপে। নিজৰ বৃত্তিৰ লগে লগে সমাজৰ দুখীয়া শ্ৰেণীৰ লোকসকলৰ বাবেও তেওঁ নানাধৰণৰ কল্যাণমূলক কাম-কাজত ব্ৰতী হয়। ২৭ বছৰ বয়সৰ পৰা তেওঁ ৰাজনৈতিক কৰ্মক্ষেত্ৰত মনোনিৱেশ কৰে। মুক্তাইনগৰ বিধানসভা সমষ্টিৰ পৰা একেৰাহে চাৰিবাৰকৈ বিধায়ক হিচাপে নিৰ্বাচিত হয়। তাৰপিছত ১৯৮৫ ৰ পৰা ১৯৯০ চনলৈ ৰাজ্যসভাৰ সদস্য হিচাপে সেৱা আগবঢ়ায়। ১৯৯১ চনত তেওঁ লোকসভাৰ সদস্য হিচাপেও নিৰ্বাচিত হয়। তাৰ পাছত ৰাজস্থানৰ ৰাজ্যপাল হিচাপে ২০০৪ চনত তেওঁ কাৰ্যভাৰ গ্ৰহণ কৰে। এনেদৰে শ্ৰীমতী পাটিল এগৰাকী বিচক্ষণ ৰাজনীতিবিদ হিচাপে সমগ্ৰ দেশতে স্বীকৃত হয়। এই স্বীকৃতিৰ আধাৰত ২০০৭ চনত দেশত অনুষ্ঠিত হোৱা ৰাষ্ট্ৰপতি নিৰ্বাচনত জয়লাভ কৰি প্ৰতিভা দেবীসিং পাটিলে ভাৰতবৰ্ষৰ প্ৰথমগৰাকী মহিলা ৰাষ্ট্ৰপতি হোৱাৰ গৌৰৱ অৰ্জন কৰে।

এয়া আমাৰ সকলোৰে পৰিচিত সুপ্ৰসিদ্ধ সাহিত্যিক মামণি ৰয়ছম গোস্বামী (প্ৰকৃত নাম ইন্দিৰা গোস্বামী)। ১৯৪২ চনৰ ১৪ নৱেম্বৰত জন্মলাভ কৰা মামণি ৰয়ছম গোস্বামীয়ে শ্বিলঙৰ পাইন মাউণ্ট স্কুলত শিক্ষা জীৱনৰ পাতনি মেলিছিল। ১৩ বছৰ বয়সৰ পৰাই তেওঁ সাহিত্য সাধনাত ব্ৰতী হয়। অসমীয়া সাহিত্যৰ একেধাৰে এগৰাকী

কবি, ঔপন্যাসিক, গল্পকাৰ, প্ৰবন্ধকাৰ হিচাপে যথেষ্ট খ্যাতি লাভ কৰা মামণি ৰয়ছম গোস্বামী এগৰাকী সমাজসেৱী হিচাপেও জনাজাত। বিভিন্ন ধৰণৰ গঠনমূলক আৰু সমাজসেৱামূলক কাম-কাজৰ লগত জড়িত হোৱাৰ উপৰি অসমত শান্তি প্ৰতিষ্ঠাৰ প্ৰক্ৰিয়াতো তেখেতৰ অৱদান অতুলনীয়। দিল্লী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অসমীয়া বিভাগৰ মুৰব্বী অধ্যাপকৰ আসন শুৱনি কৰা মামণি ৰয়ছম গোস্বামীয়ে ১৯৮২ চনত সাহিত্য অকাডেমী বঁটা লাভ কৰে। তেওঁৰ সাহিত্যকৃতিয়ে ২০০২ চনত ভাৰতীয় সাহিত্যৰ সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ জ্ঞানপীঠ বঁটা অৰ্জন কৰিবলৈ সক্ষম হয় আৰু ২০০৮ চনত ভাৰতীয় সাহিত্য আৰু সমাজলৈ তেওঁ আগবঢ়োৱা অৱদানৰ বাবে ইউৰোপীয় সাহিত্যৰ সন্মানীয় 'প্ৰিন্সিপাল প্ৰিন্স ক্লজ লৰেট' বঁটা লাভ কৰে।

মহাকাশ বিজ্ঞানী কল্পনা চাওলাৰ নাম নিশ্চয় তোমালোকে শুনিছা। এগৰাকী অসাধাৰণ মেধাসম্পন্ন মহিলা আছিল কল্পনা চাওলা। ১৯৬১ চনত হাৰিয়ানাৰ কাৰ্ণাল জিলাত কল্পনা চাওলাৰ জন্ম হৈছিল। অতি তীক্ষ্ণ মেধাৰ কল্পনাই স্কুলীয়া শিক্ষা লাভ কৰিছিল নিজৰ জন্ম ঠাইত। পিছত তেওঁ পঞ্জাব অভিযান্ত্ৰিক মহাবিদ্যালয়ৰ পৰা বৈমানিক অভিযন্তা হিচাপে ডিগ্ৰী লাভ কৰে। সৰুৰে পৰা উচ্চাকাংক্ষী কল্পনাই উচ্চ শিক্ষাৰ বাবে এটা সময়ত আমেৰিকালৈ যাত্ৰা কৰে। ১৯৮৮ চনত তেওঁ আমেৰিকাৰ কল'ৰাডো বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পৰা মহাকাশ অভিযান্ত্ৰিক বিষয়ত সুখ্যাতিৰে

ডক্টৰেট ডিগ্ৰী লাভ কৰিবলৈ সক্ষম হয়। নিজৰ মেধাৰ বলত ১৯৯৫ চনত কল্পনাই আমেৰিকাৰ প্ৰসিদ্ধ মহাকাশ গৱেষণাকাৰী সংস্থা 'নাছা'ত মহাকাশচাৰী বিজ্ঞানী হিচাপে কামত যোগদান কৰে। তাত খুব কম সময়তে তেওঁ নিজৰ কৰ্মদক্ষতাৰ পৰিচয় দাঙি ধৰে। ১৯৯৭ চনত কল্পনাই প্ৰথমবাৰলৈ মহাকাশচাৰী হিচাপে মহাকাশলৈ উৰা মাৰে আৰু সফলতাৰে নিজৰ দায়িত্ব পালন কৰি পৃথিৱীলৈ ঘূৰি আহে। ২০০৩ চনৰ ১৬ জানুৱাৰীত তেওঁ পুনৰবাৰ মহাকাশ যাত্ৰাত চামিল হয়। সেই যাত্ৰাত কল্পনাই অতি নিপুণতাৰে নিজৰ কাৰিকৰী দায়িত্ব সমাপন কৰে। কিন্তু ঘূৰি অহাৰ পথত পৃথিৱীত অৱতৰণ কৰাৰ আগমুহূৰ্ত্তত মহাকাশযানখনত যান্ত্ৰিক বিজুতি ঘটি সমূলি ধ্বংস হৈ যায়। এই দুৰ্ঘটনাত বাকীকেইজন যাত্ৰীৰ সৈতে কল্পনা চাওলাৰো মৃত্যু ঘটে। কল্পনা চাওলাৰ দৰে এগৰাকী প্ৰচুৰ সম্ভাৱনাপূৰ্ণ বিদূষী মহিলাৰ অকাল মৃত্যু সমগ্ৰ মানৱজাতিৰ বাবে অপূৰণীয় ক্ষতি। মহাকাশ গৱেষণাৰ ক্ষেত্ৰখনত তেওঁৰ অৱদান চিৰস্মৰণীয় হৈ ৰ'ব।

১৯৫৪ চনত গাড়োৱালৰ এখন ভিতৰুৱা গাঁৱত জন্ম হৈছিল বাচেন্দ্ৰী পালৰ। অতি চোকা বুদ্ধিৰ বাচেন্দ্ৰী সৰুৰে পৰাই যথেষ্ট কৰ্মঠ আৰু দুঃসাহসিক কামৰ প্ৰতি আগ্ৰহী আছিল। ১২ বছৰ বয়সতে এবাৰ লগৰীয়াৰ সৈতে গৈ প্ৰায় ১২,১২৩ ফুট উচ্চতাৰ শৃংগ এটাত আৰোহণ কৰিছিল। প্ৰতিকূল অৱস্থাত পৰি খাদ্য আৰু গৰম কাপোৰ নোহোৱাকৈ দলটোৱে গোটেই ৰাতি শৃংগটোত কটাবলগীয়া হৈছিল। কলেজীয়া জীৱনত ৰাইফল শ্বুটিঙত বাচেন্দ্ৰীয়ে প্ৰথম পুৰস্কাৰ লাভ কৰিছিল। পৰ্বতাৰোহণৰ প্ৰতি আকৃষ্ট বাচেন্দ্ৰীয়ে এটা সময়ত মহিলা পৰ্বতাৰোহণকাৰী দলৰ প্ৰশিক্ষক হিচাপে কামত যোগদান কৰে। ১৯৮৪ চনৰ ২৩ মে' তাৰিখে বাচেন্দ্ৰী পালে এভাৰেষ্ট শৃংগ জয় কৰি তেওঁৰ দুঃসাহসিকতাৰ অভিলেখ গঢ়িবলৈ সক্ষম হয়। এভাৰেষ্ট বিজয়ী প্ৰথম ভাৰতীয় মহিলা হিচাপে তেওঁৰ নাম সোণালী আখৰেৰে খোদিত হৈ ৰ'ব। বাচেন্দ্ৰী পালৰ সাহসিকতাই বিশ্বৰ বহু মহিলাক অনুপ্রাণিত কৰি আহিছে। আমাৰ চুবুৰীয়া ৰাজ্য অৰুণাচল প্ৰদেশৰ যুৱতী আনছু জামছেনপাই অতি কম সময়ৰ ব্যৱধানত দুবাৰকৈ এভাৰেষ্ট বিজয় কৰি দুঃসাহসিকতাৰ পৰিচয় দিছে।

ওপৰত বৰ্ণনা কৰা চৰিত্ৰকেইটাৰ আলমত উত্তৰ দিয়া—

- ⊙ প্ৰতিভা দেৱীসিং পাটিল কোন দিশত বিচক্ষণ মহিলা?
- ⊙ মামণি ৰয়ছম গোস্বামীয়ে কিমান চনত জ্ঞানপীঠ বঁটা লাভ কৰিছিল?
- ⊙ কল্পনা চাওলাৰ কৰ্মজীৱন কেনেকৈ আৰম্ভ হৈছিল?
- ⊙ কোন চনত বাচেন্দ্ৰী পালে মাউণ্ট এভাৰেষ্ট জয় কৰিছিল?
- ⊙ আলোচ্য মহিলাসকলৰ অৱদানে আমাৰ সমাজক কিদৰে চহকী কৰিছে? চমুকৈ কোৱা।

সমাজৰ উন্নতিত পুৰুষৰ
সমানেই মহিলাৰ অৱদানো
অনস্বীকাৰ্য।

এইসকল অসাধাৰণ মহিলাৰ কাম-কাজে আমাৰ সমাজখনৰ উন্নতিত অৰিহণা যোগোৱা নাইনে? আজি বিশ্বৰ প্ৰতিটো প্ৰান্তত মহিলাসকলে নিজৰ নিজৰ প্ৰতিভাৰ পৰিচয় দিবলৈ পুৰুষৰ সমানে আগবাঢ়ি আহিছে। সমাজখনৰ সকলো দিশতে আজি মহিলাই নিজৰ সক্ষমতাৰ পৰিচয় দাঙি ধৰিছে। আমাৰ দেশৰ লক্ষ্মী লাক্ষাই এফালে ৰে'লৰ ইঞ্জিন চলাইছে আনফালে সৰলা থাকুৰালে এৰোপ্লেন চলাই অভিলেখ গঢ়িছে। ভাৰতৰ চুবুৰীয়া ৰাষ্ট্ৰ ম্যানমাৰৰ অং ছান চ্যু কীৰ নাম নিশ্চয় শুনিছা। নিজ দেশত গণতন্ত্ৰ প্ৰতিষ্ঠাৰ অৰ্থে চ্যুকীয়ে কৰা যুগান্তকাৰী আন্দোলনে বিশ্বৰ সকলোকে সচকিত কৰি তুলিছে। উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলৰ এক অন্যতম ৰাজ্য মণিপুৰৰ এগৰাকী সাহসী, বিপ্লৱী নাৰী ইৰম চানু শৰ্মিলাই ২০০০চনৰ নৱেম্বৰ মাহৰ পৰাই নিজ ৰাজ্যৰ সাধাৰণ ৰাইজৰ শান্তি আৰু সুৰক্ষাৰ বাবে আমৰণ অনশনত ব্ৰতী হৈ চৰকাৰক সচকিত কৰিছে। কৃষি, উদ্যোগ, সেৱা সকলোতে আজি মহিলাই যথেষ্ট পাবদৰ্শী ভূমিকা পালন কৰিছে। পাৰ্থক্য মাথোঁ এইখিনিতেই যে পুৰুষৰ সংখ্যাৰ তুলনাত মহিলাৰ সংখ্যা তাকৰ। ওপৰত উল্লিখিত মহিলাসকল মেধাসম্পন্ন, কষ্টসহিষ্ণু আৰু অসাধাৰণ। নিজৰ আত্মবল আৰু আত্মবিশ্বাসৰ বলত তেওঁলোকে সকলো বাধা নেওচি নিজ প্ৰতিভাক বিকশিত কৰিছে। যদি সমাজৰ আটাইবোৰ ছোৱালী আৰু মহিলাই পুৰুষৰ সমানে নিজ দক্ষতাক প্ৰকাশ কৰাৰ সুযোগ পায়, তেতিয়াহ'লে সমাজ বা দেশৰ কিমান উন্নতি হ'ব ভাবি চোৱাচোন।

সমতা গণতন্ত্ৰৰ এক অন্যতম বৈশিষ্ট্য। ভাৰতৰ সংবিধানে 'সমতাৰ অধিকাৰ'ক মৌলিক অধিকাৰ হিচাপে স্বীকৃতি দিয়া কথাটো তোমালোকে পূৰ্বৰ শ্ৰেণীত পাই আহিছা। এই সমতা শব্দটোৱে আমাৰ দেশত জাতি, ধৰ্ম, বৰ্ণ, লিংগভেদে সকলো মানুহৰে সকলো বিষয়তে সমান অধিকাৰৰ কথাকে সূচাইছে। কিন্তু বাস্তৱত আমি দেখিবলৈ পাইছো যে আমাৰ দেশত পুৰুষ আৰু মহিলাৰ মাজত সমতাৰ কথাটোৱে বেছি গুৰুত্ব পোৱা নাই। পাঠটিৰ আগছোৱাত বৰ্ণিত কথাবোৰ আমাৰ সমাজৰ একো একোটা প্ৰতিচ্ছবি। অৰ্থাৎ লিংগ বৈষম্যৰ কবলত আমাৰ সমাজৰ অধিকাংশ এতিয়াও নিমজ্জিত।

কিন্তু সমাজ বা দেশ এখন প্ৰগতিৰ পথত আগুৱাই যাবলৈ হ'লে এনে বৈষম্যৰ অৱসান ঘটিবই লাগিব। পুৰুষ-মহিলাৰ সমমৰ্যাদা আৰু পাৰস্পৰিক সহযোগিতাইহে উন্নতিৰ পথ মসৃণ কৰে। দেশৰ আৰু দহৰ কল্যাণৰ হকে পুৰুষ-মহিলা নিৰ্বিশেষে আটায়ে সমানে দায়বদ্ধ। সেয়েহে মহিলাক পুৰুষতকৈ দুৰ্বল বুলি ভবাৰ থল নাই।

এই চিন্তাক অগ্ৰাধিকাৰ দিয়েই আমাৰ দেশৰ চৰকাৰে বৰ্তমান নাৰী শিক্ষাৰ সম্প্ৰসাৰণত যথেষ্ট গুৰুত্ব প্ৰদান কৰিছে। মহিলাৰ সৱলীকৰণ প্ৰক্ৰিয়াত সকলোকে জড়িত কৰাৰ সুবিধা প্ৰদান কৰিছে। ঘৰত বা কৰ্মক্ষেত্ৰত ছোৱালী আৰু মহিলাসকলৰ সুৰক্ষাৰ বাবে কিছুমান আইন প্ৰণয়ন কৰিছে যাতে তেওঁলোকে নিৰাপত্তাহীনতাত নোভোগে। ঘৰুৱা কামৰ বোজাৰ পৰা আঁতৰাই ছোৱালীবোৰক বিদ্যালয়ৰ শ্ৰেণীকোঠাৰ শিক্ষা লাভ কৰাৰ সুযোগ প্ৰদান কৰাটো নিঃসন্দেহে প্ৰশংসনীয় প্ৰচেষ্টা। আমাৰ দেশৰ চৰকাৰেও কন্যা সন্তানৰ সৱলীকৰণৰ অৰ্থে 'বেটী বচাও বেটী পঢ়াও' নামৰ আঁচনি হাতত লৈছে। এই আঁচনিৰ উদ্দেশ্য হ'ল ল'ৰা সন্তানৰ সমানেই কন্যা সন্তানেও যাতে উন্নতিৰ পথত আগুৱাব পাৰে।

মুঠৰ ওপৰত এইটো কথা আমি সকলোৰে অনুভৱ কৰিব লাগিব যে আমাৰ সমাজৰ ছোৱালীসকল ল'ৰাৰ সমানেই পৰিশ্ৰমী আৰু বুদ্ধিদীপ্ত। ঠিক সেইদৰে মহিলাসকলো পুৰুষৰ সমানে দূৰদৰ্শী আৰু দায়িত্বশীল। প্ৰয়োজন মাথোঁ সমান মৰ্যাদা আৰু সমান সুবিধাৰ। সমাজত আমাৰ পুৰুষ-মহিলাৰ মাজত থকা বৈষম্যভাৱ যিমান সোনকালে আঁতৰিব সিমান সোনকালে আমাৰ উন্নতিৰ পথ প্ৰশস্ত হ'ব।

আমি আটায়ে এনে এখন সুন্দৰ সমাজত বাস কৰিবলৈ ইচ্ছা কৰোঁ। আহা আমি সকলোৰে মিলি এখন বৈষম্যহীন সমাজ গঢ়াত আগভাগ লওঁহক।

মনত ৰাখিবলগীয়া কথা :

- ❶ মহিলাই ঘৰত কৰা কামৰ স্বীকৃতি পোৱা উচিত।
- ❷ পুৰুষ-মহিলাৰ শ্ৰমক সমমূল্য প্ৰদান নকৰা পৰ্যন্ত সমাজৰ উন্নতি সম্ভৱ নহয়।
- ❸ সমাজত পুৰুষ আৰু মহিলাৰ মৰ্যাদা ভিন্ন নহয়।
- ❹ পুৰুষৰ তুলনাত মহিলাক দুৰ্বল বুলি ভবাৰ কোনো থল নাই।
- ❺ সমাজৰ উন্নতিত মহিলাৰ অৱদান অনস্বীকাৰ্য।
- ❻ আমাৰ দেশৰ সংবিধানে পুৰুষ-মহিলা নিৰ্বিশেষে সকলোকে সমতাৰ অধিকাৰ ভোগ কৰাৰ সুযোগ প্ৰদান কৰিছে।
- ❼ মহিলাৰ সবলীকৰণ সমাজৰ অগ্ৰগতিৰ এক অন্যতম কাৰক।
- ❽ এখন দেশৰ উন্নতিত ছোৱালী শিক্ষাৰ গুৰুত্ব অপৰিসীম।
- ❾ বৈষম্যহীন সমাজ এখনে দেশৰ উন্নতিৰ গতি খৰতকীয়া কৰে।
- ❿ আমি সকলোৰে বৈষম্যহীন সমাজ গঢ়িবৰ বাবে অনুপ্ৰাণিত হোৱা উচিত।

অনুশীলনী :

১। চমু উত্তৰ লিখা :

- (ক) শ্ৰমৰ সমমৰ্যাদা মানে কি?
- (খ) শ্ৰমৰ সমমূল্যই কি সূচায়?
- (গ) প্ৰতিভা দেৱী সিং পাটিলৰ কৰ্মজীৱন কেনেকৈ আৰম্ভ হৈছিল?
- (ঘ) মামণি ৰয়ছম গোস্বামীয়ে কিমান বয়সৰ পৰা সাহিত্য সাধনাত ব্ৰতী হয়?
- (ঙ) কল্পনা চাওলাই কোন বিষয়ত ডিগ্ৰী লাভ কৰিছিল?
- (চ) কলেজীয়া জীৱনত কি খেলত বাচেন্দ্ৰীয়ে প্ৰথম পুৰস্কাৰ লাভ কৰিছিল?

২। উত্তৰ লিখা :

- (ক) পুৰুষ-মহিলাৰ সমমৰ্যাদা আৰু পাৰস্পৰিক সহযোগিতাই সমাজ এখনৰ উন্নতিত কেনেদৰে অৰিহণা যোগায় ?
- (খ) লিংগ বৈষম্যৰ কৰলত আমাৰ সমাজৰ অধিকাংশ এতিয়াও নিমজ্জিত। কেনেকৈ ?
- (গ) সমাজৰ উন্নতিত মহিলাৰ ভূমিকা কিয় অপৰিহাৰ্য ?

৩। খালী ঠাই পূৰ কৰা :

- (ক) নাৰী আৰু পুৰুষৰ শ্ৰমৰ _____ অবিহনে সমাজৰ উন্নতি সম্ভৱ নহয়।
- (খ) সমাজৰ _____ পুৰুষৰ সমানেই মহিলাৰ অৱদানো অনস্বীকাৰ্য।
- (গ) _____ গণতন্ত্ৰৰ এক অন্যতম বৈশিষ্ট্য।
- (ঘ) মহিলাসকলো পুৰুষৰ সমানে _____ আৰু দায়িত্বশীল।
- (ঙ) আমাৰ সমাজৰ ছোৱালীসকল ল'ৰাৰ সমানেই পৰিশ্ৰমী আৰু _____।

৪। প্ৰকল্প :

- (ক) পাঠত উল্লেখ কৰা মহিলাকেইগৰাকীৰ উপৰি অসমৰ সমাজ জীৱনৰ বিভিন্ন দিশত অৱদান যোগোৱা পাঁচগৰাকী মহিলাৰ বিষয়ে তলৰ তালিকা অনুসৰি এটা প্ৰকল্প প্ৰস্তুত কৰা।

ছবি	চমু পৰিচয়	সমাজলৈ অৱদান

